

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/36/2021
Identifikačné číslo spisu:	1520010389
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1520010389.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného T. O., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 30. marca 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného T. O. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2020, sp. zn. 2To/88/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. O. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 23. septembra 2020, sp. zn. 0T/128/2020 bol obvinený T. O. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- dňa 12.07.2020 v čase o 02.05 hod. v Bratislave v mestskej časti Petržalka na ulici Zuzany Chalupovej viedol osobné motorové vozidlo zn. BMW 535d, modrej metalízy tmavej, EČV: B na čo bol hliadkou PZ z Obvodného oddelenia PZ Petržalka - juh zastavený a kontrolovaný, pričom v rámci kontroly z dôvodu podozrenia, že motorové vozidlo viedol pod vplyvom alkoholických nápojov, bol o 02.10 hod. za pomoci elektronického meradla analyzátoru dychu typu AlcoQuant 6020 plus, výrobného čísla H podrobený vyšetreniu na alkohol dychovou skúškou s výsledkom merania 1,03 mg etanolu na liter vydychovaného vzduchu, čo zodpovedá 2,15 promile a pri opakovanom vyšetrení na alkohol dychovou skúškou o 02.25 hod. s výsledkom merania 1,02 mg etanolu na liter vydychovaného vzduchu, čo zodpovedá 2,13 promile.

Za to okresný súd uložil obvinenému T. O. podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Zároveň okresný súd uložil obvinenému podľa § 61 ods.

1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 3 (tri) roky.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený T. O. odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. decembra 2020, sp. zn. 2To/88/2020, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a zároveň postupom v zmysle § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 1 (jeden) rok a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona krajský súd obvinenému zároveň uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 4 (štyri) roky.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Milana Ficeka, so sídlom v Bratislave, Žilinská 14, vo svoj prospech, dovolanie z dôvodov plynúcich z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal nedodržanie zásady zákazu „reformatio in peius“, teda zásady zákazu zmeny k horšiemu tvoriacej integrálnu súčasť procesných záruk spravodlivého rozhodnutia. Porušenie spomínanej zásady vzhliadol dovolateľ v tom, že krajský súd výlučne na podklade odvolania obvineného zmenil trest uložený mu rozhodnutím okresného súdu (nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere jedného mesiaca so zaradením pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom strázenia a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu tri roky) tak, že mu výmeru trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu zvýšil z troch na štyri roky. Z uvedeného rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa názoru obvineného, jasne vyplýva, že krajský súd mu uložil prísnejší trest, pretože svojím postupom zhoršil jeho postavenie, pritom vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe (R 1/1978) sa prísnejším trestom rozumie trest, ktorý v čase jeho uloženia zhoršuje postavenie obvineného. V prejednávanej veci však potreba sprísnenia trestu nevyplývala, podľa názoru obvineného, zo žiadnej zmeny skutkových okolností a ani z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, ktorý zároveň konštatoval priaznivú prognózu jeho nápravy a uviedol, že obvineného nie je potrebné sankcionovať prísnejším trestnom zákazu činnosti. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na znenie ustanovenia § 327 ods. 2 Trestného poriadku a namietal, že zákaz zmeny k horšiemu sa netýka len trestu, ale všetkých výrokov, vrátane skutkových zistení, právneho posúdenia skutku, prípadne aj ďalších výrokov, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Vyjadril názor, že rozhodnutím krajského súdu došlo v prejednávanej veci k porušeniu nielen práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale aj k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a rovnako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že porušením princípu zákazu „reformatio in peius“ došlo zároveň k uloženiu trestu mimo zákonný rámec. V tejto súvislosti namietal, že krajský súd mu na podklade jeho odvolania uložil za nezmennej dôkaznej situácie prísnejší trest zákazu činnosti, než aký mu bol uložený rozhodnutím okresného súdu, pričom uložený trest s prihliadnutím na charakter skutku, jeho právnu kvalifikáciu, následky, okolnosti prípadu, jeho osobu, doterajší život a prácu považoval za neprimerane vysoký, nenapĺňujúci svoj účel a neprimerane zasahujúci aj do života jeho príbuzných, nakoľko vodičské oprávnenie nevyhnutne potrebuje pri výkone svojej podnikateľskej činnosti. Zdôraznil povinnosť súdov, plynúcu z ustanovenia § 38 ods. 2 Trestného zákona, prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, čo sa vzťahuje nielen na prípad ukladania trestu odňatia slobody, ale aj iných druhov trestov. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený namietal, že rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Poukazujúc na ustanovenie § 322 ods. 3 Trestného poriadku opätovne uviedol, že krajský súd rozhodol o predĺžení

zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na štyri roky, práve na podklade jeho odvolania, čím sa jeho postavenie výrazne zhoršilo. Opätovne pripomenul, že zákaz „reformatio in peius“ sa netýka len výroku o treste, ale vzťahuje sa na akúkoľvek zmenu rozsudku, ktorá by zhoršovala postavenie obvineného, pričom za takúto zmenu považoval každú zmenu v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje postavenie obvineného, preto legitímne očakával, že mu nemôže byť zo strany odvolacieho súdu uložený prísnejší trest zákazu činnosti vrátane jeho výmery.

Na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2020, sp. zn. 2To/88/2020, bol porušený zákon v ustanovení § 322 ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 4 (štyroch) rokov a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „prokurátorka“), ktorá po rekapitulácii dovolania obvineného uviedla, že sa s jeho námietkami nestotožňuje. Zdôraznila, že pokiaľ obvinený namietal výmeru trestu zákazu činnosti, ktorú odvolací súd zvýšil z troch na štyri roky, tak prehliadol, že mu bol okresným súdom okrem trestu zákazu činnosti, uložený aj nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, pričom z rozsudku krajského súdu, ktorý rozhodoval výlučne o odvolaní obvineného proti výroku o treste obsiahnutom v rozsudku okresného súdu vyplýva, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil len vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a obvinenému uložil trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého podmienečne odložil na skúšobnú dobu 18 (osemnásť) mesiacov a súčasne uložil obvinenému aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na štyri roky. Z uvedeného podľa názoru prokurátorky jasne vyplýva, že krajský súd zmenil okrem výmery trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu z troch na štyri roky aj nepodmienečný trest odňatia slobody na trest podmienečný, pričom prísnejším podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku je trest, ktorý v čase jeho uloženia zhoršuje postavenie obvineného vzhľadom na trest uložený rozsudkom súdu prvého stupňa. Nie je podľa názoru prokurátorky v rozpore so zákazom „reformatio in peius“ situácia, keď krajský súd uloží obvinenému dlhší trest zákazu činnosti ako mu bol uložený napadnutým rozsudkom, pokiaľ súčasne podstatne zmierni nepodmienečný trest odňatia slobody uložený súdom prvého stupňa, v dôsledku čoho tresty uložené odvolacím súdom vo svojom súhrne nezhoršujú postavenie obvineného a nie sú vo vzťahu k trestom uloženým okresným súdom prísnejšie.

Podľa názoru prokurátorky k naplneniu obvineným namietaných dovolacích dôvodov nedošlo, preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb na podklade námietok právneho charakteru a prípadne na nápravu chýb spôsobených nesprávnou aplikáciou iných predpisov avšak opäť len hmotnoprávného charakteru.

Vzhľadom na to, že obvinený urobil v konaní pred súdom prvého stupňa vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, odvolanie podal len čo do výroku o treste a obdobne tak aj samotné dovolanie smerovalo len k dotknutému výroku (dovolaťel navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie len vo výroku o treste zákazu činnosti), výrok o vine dovolateľom napadnutý nebol, pričom obvinený ani žiadne konkrétne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že by okresným súdom ustálený skutok bol podradený pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu, neuviedol. Už len preto úspešné uplatnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku neprichádzalo do úvahy, a to ani v prípade, že by v prejednávanej veci skutočne došlo k porušeniu zásady zákazu zmeny k horšiemu zmenou trestu krajským súdom.

Určité „premostenie“ medzi porušením zákazu zmeny k horšiemu a dovolacím dôvodom plynúcim z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prichádza do úvahy za situácie, keď odvolací súd len na podklade odvolania obvineného zmení súdom nižšieho stupňa zistené skutkové okolnosti tak, že v dôsledku tejto zmeny prichádza do úvahy prísnejšie právne posúdenie zmeneného skutku, alebo jeho posúdenie ako trestného činu, hoci bez jeho doplnenia by nešlo o žiaden trestný čin.

To však nie je prípad prejednávanej veci, keďže krajský súd skutok ustálený okresným súdom nemenil. Napokon nemal na to ani dôvod, keďže samotný obvinený podal odvolanie len proti výroku o treste, a preto krajský súd výrok o vine nepreskúmaval a ani ho nemenil.

Podľa § 322 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku v neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Vzhľadom na to, že obvinený v podanom dovolaní namietal porušenie zásady zákazu zmeny k horšiemu plynúcej z vyššie citovaného ustanovenia § 322 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku, namietal nesprávnu aplikáciu procesnoprávneho nie hmotnoprávneho ustanovenia [Trestný poriadok je procesnoprávny predpis nie hmotnoprávny (tým je Trestný zákon, Občiansky zákonník a iné)]. Preto neprichádzalo do úvahy ani naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] v dôsledku neprávneho použitia iného hmotnoprávneho predpisu.

Obvinený teda zjavne vyššie uvedenými námietkami dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa.

Citované ustanovenie predstavuje osobitný dovolací dôvod vo vzťahu k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pokrývajúceho vo všeobecnosti chyby spôsobené neprávnym použitím hmotnoprávneho ustanovenia. Z tohto dôvodu má vo vzťahu k nemu charakter špeciálneho ustanovenia („lex specialis“).

Jeho použitie prichádza do úvahy „len“ v dvoch základných situáciách, a to v prípade, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, teda pod dolnú alebo nad hornú jej hranicu alebo v prípade, že bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa, pričom jednotlivé druhy trestu sú vymenované v ustanovení § 32 Trestného zákona.

Obvinený bol v prejednávanej veci uznaný vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody až na jeden rok.

Z ustanovenia § 32 písm. g) Trestného zákona a § 61 ods. 2 Trestného zákona plynie, že páchatel'a trestného činu možno potrestať aj trestom zákazu činnosti v rozmedzí od jedného do desiatich rokov v prípade, ak sa páchatel' dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou.

V prejednávanej veci bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť motorového vozidla, keďže sťažovaného trestného činu sa dopustil tým, že viedol motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom alkoholu, na dobu 4 rokov.

Za prejednáváný trestný čin pritom Trestný zákon, ako to vyplýva z vyššie uvedeného, uloženie trestu odňatia slobody, ako aj trestu zákazu činnosti uložiť pripúšťa, pričom uvedené tresty boli uložené v rámci zákonom stanovených trestných sadzieb.

Obvinený preto vyššie uvedenými námietkami dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je

síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie označený dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Obvinený videl naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] v tom, že krajský súd sprísnil trest uložený mu okresným súdom na podklade jeho odvolania, čím porušil zásadu zákazu zmeny k horšiemu plynúcu z už vyššie citovaného ustanovenia § 322 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku.

Pre úplnosť s ohľadom na konečný návrh obvineného obsiahnutý v jeho dovolaní (navrhoval zrušiť výrok o treste len v časti týkajúcej sa uloženého trestu zákazu činnosti), najvyšší súd v prvom rade uvádza, že výrok o treste je výrokom nedeliteľným. Nie je možné zrušiť len niektorý z viacerých uložených trestov a vec vrátiť súdu nižšieho stupňa na ďalšie konanie, pretože tým by výrok o vine a zvyšnom treste (ktorého sa zrušenie nedotklo) zostal právoplatný, teda zostalo by právoplatné rozhodnutie vo výroku o vine a treste, čím by odpadol dôvod na ďalšie konanie a uložiť ďalší trest popri už právoplatnom rozhodnutí o vine a treste by nebolo možné (primerane stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 16/2003).

Zároveň sa žiada uviesť, že pri posudzovaní naplnenia zásady zákazu zmeny k horšiemu je potrebné skúmať, či zmena rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom v zmysle § 322 ods. 3 Trestného poriadku na podklade odvolania obvineného vyznela v ne/prospech obvineného ako celok, teda či pri jej celkovom posúdení postavenie obvineného ne/zhoršila.

Pri individuálnom posúdení každého jedného trestu uloženého súdom prvého stupňa zvlášť je nutné dospieť k záveru, že krajský súd zmiernil okresným súdom uložený trest odňatia slobody (namiesto nepodmienečného trestu odňatia slobody uložil trest podmienený) a zároveň uložený trest zákazu činnosti sprísnil (zvyšil jeho výmeru z troch na štyri roky).

Pokiaľ ide o trest odňatia slobody vždy platí, že nepodmienečný trest odňatia slobody je prísnejší ako trest odňatia slobody podmienené odložený (primerane rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 31/2007).

Vychádzajúc z ustanovenia § 32 písm. a), ale aj § 46 a nasledujúcich, Trestný zákon nepozná dva druhy trestov odňatia slobody. Trest odňatia slobody je len jeden druh trestu, ktorý je možné ako to plyní z § 49 Trestného zákona, ale aj jeho názvu, podmienené odložiť na určenú (prípadne ustanovenú) skúšobnú dobu.

Trest odňatia slobody, ako to vyplýva už z jeho názvu, predpokladá, že osoba, ktorej bol uložený, bude na osobnej slobode obmedzená, preto podmienený trest odňatia slobody je v konečnom dôsledku, keďže nie je spojený s obmedzením osobnej slobody, len hrozbou takýmto trestom (primerane rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 56/1997).

Pri posudzovaní a porovnávaní prísnosti nepodmienečného a podmieneného trestu odňatia slobody vo všeobecnosti (bez ohľadu na ich dĺžku) si je nutné uvedomiť, že nepodmienečný trest odňatia slobody je spojený s bezprostrednou jeho vykonateľnosťou znamenajúcou obmedzenie osobnej slobody potrestaného, zatiaľ čo v prípade podmieneného trestu takáto vykonateľnosť a obmedzenie osobnej slobody iba hrozí.

Pri posudzovaní prísnosti týchto trestov nie je pritom možné prihliadať na zmeny, ktoré môžu nastať po právoplatnosti uloženého trestu, napríklad, že potrestaná osoba sa dopustí ďalšieho trestného činu, čo bude mať za následok premenu podmieneného trestu na trest nepodmienečný, pretože sa netýkajú ukladania pôvodného trestu, nejde o hľadisko ukladania trestov plynúce z ustanovenia § 34 ods. 4 Trestného zákona, navyše tieto okolnosti v čase rozhodovania o treste, teda v čase jeho ukladania, ešte neexistujú a pre ich prípadný vznik je potrebné ďalšie konanie páchatel'a, ktorého sa v čase ukladania trestu ešte nedopustil (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 28/1968).

Nepochybne preto bez ohľadu na uloženú výmeru je trest odňatia slobody uložený krajským súdom (ktorý bol podmiennečne odložený) miernejší ako trest nepodmienečný uložený okresným súdom.

Napokon s takýmto záverom sa stotožnil aj obvinený, ktorý uloženie podmieneného trestu odňatia slobody namiesto trestu nepodmienečného bez ohľadu na ich výmeru ani nenamietal.

Vzhľadom ale na to, že odvolací súd sprísnil trest zákazu činnosti uložený súdom prvého stupňa, zvýšil jeho výmeru z troch na štyri roky, bolo potrebné zodpovedať otázku, či pri celkovom posúdení týchto dvoch trestov, z ktorých jeden bol zmiernený a jeden sprísnený, ne/došlo k zhoršeniu postavenia dovolateľa.

Podľa názoru najvyššieho súdu, krajský súd pomerne zrozumiteľným spôsobom (na strane 5 svojho rozhodnutia) vysvetlil, že takto uložený trest považoval za minimálne rovnako prísny (ak nie miernejší) ako trest uložený okresným súdom. Obvinený síce zdôrazňuje poľahčujúce okolnosti na svojej strane [priznal sa (§ 36 písm. l/ Trestného zákona), pred spáchaním stíhanej trestnej činnosti nedopustil iného trestného činu (§ 36 písm. j/ Trestného zákona)], charakter, okolnosti, právnu kvalifikáciu skutku, starostlivosť o rodinu a podobne (teda skutočnosti vyznievajúce v jeho prospech), opomína však, že v jeho prípade nejde o prvú jazdu pod vplyvom alkoholu (dopustil sa v tomto smere priestupku), pritom k závažným následkom na majetku, zdraví a životoch osôb, ku ktorým pri jazdách pod vplyvom alkoholu často dochádza, v tomto konkrétnom prípade nedošlo len v dôsledku náhody (vzhľadom na stav nespôsobilosti na strane obvineného v dôsledku požitia alkoholických nápojov a nie v malej miere, ale viac ako 2 promile už nejde o skutočnosť, ktorú by mohol vlastnou vôľou ovplyvniť). Krajský súd dospel v podstate k záveru, že aj keby vzhľadom na opakovanú jazdu pod vplyvom alkoholu v zásade nepodmienečný trest odňatia slobody bol u obvineného namieste, práve vzhľadom na vyššie uvedené, obvineným vymenované, poľahčujúce okolnosti a skutočnosti svedčiacie v jeho prospech, bude na nápravu obvineného a ochranu spoločnosti postačovať uloženie podmieneného trestu odňatia slobody za súčasného „vyradenia“ obvineného z cestnej premávky práve uložením trestu zákazu činnosti vo výmere 4 roky. Vzhľadom na dobrú prognózu nápravy obvineného dospel krajský súd k záveru, že na vyššie uvedený účel bude postačovať trest zákazu činnosti v dolnej polovici trestnej sadzby, preto nie je potrebné ukladať mu prísnejší trest zákazu činnosti (teda v hornej polovici trestnej sadzby).

S týmto vysvetlením krajského súdu je možné sa stotožniť.

Pri posúdení postavenia obvineného v prípade trestu uloženého okresným súdom v porovnaní s trestom uloženým krajským súdom, ani podľa názoru najvyššieho súdu k zhoršeniu jeho postavenia nedošlo.

Obvinený v podanom odvolaní, keď brojil proti nepodmienečnému trestu odňatia slobody uviedol, že takýto trest bude mať nepriaznivý dopad predovšetkým na jeho desaťročného syna a partnerku, ktorí sú závislí od jeho zárobkových možností, pričom má stabilnú prácu, o ktorú by v prípade nepodmienečného trestu odňatia slobody prišiel, čo by jeho rodine spôsobovalo existenčné problémy.

V podanom dovolaní vo vzťahu k sprísneniu výmery trestu zákazu činnosti obvinený uvádzal, že vodičské oprávnenie nevyhnutne potrebuje pri výkone podnikateľskej činnosti a starostlivosti o rodinu bez bližšieho vysvetlenia.

Faktom je, že obvinenému bol už okresným súdom uložený trest zákazu činnosti na dobu troch rokov,

proti ktorému v zásade nenamietal. To znamená, že aj keď vodičské oprávnenie nevyhnutne potrebuje pri výkone podnikateľskej činnosti a starostlivosti o rodinu, po dobu troch rokov je evidentne schopný si svoje rodinné a pracovné záležitosti aj bez vodičského oprávnenia usporiadať, pričom nijakým spôsobom nevysvetlil prečo už ten štvrtý rok takto postupovať nebude môcť.

Naopak krajský súd vyhovením jeho námietkam, že nepodmienečný trest odňatia slobody bude jemu, respektíve jeho rodine spôsobovať existenčné problémy, ho od týchto závažných problémov (existenčného charakteru) uložením podmiennečného trestu ochránil a predĺžil mu o rok bližšie nedefinované problémy spojené so zákazom činnosti, ktoré po dobu predchádzajúcich troch rokov bude schopný zvládať.

Vo svetle týchto argumentov je potom postavenie obvineného po zmene trestu krajským súdom, aj podľa názoru najvyššieho súdu, lepšie ako jeho postavenie po uložení trestu okresným súdom, preto odvolací súd svojím postupom zásadu zákazu zmeny k horšiemu neporušil.

Ani týmito dôvodmi preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenaplnil.

Vzhľadom na to, že obvinený T. O. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.